Førsteblad

1.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 11 Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmålnr. Herad: Rennesøy

Emne: Ymse Attaatfor Bygdelag: Sørbø

Oppskr. av: Haakon Galta Gard: Galta

(adresse): Sørbø G.nr. 3 Br.nr. 3

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Eigen røynsle

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
83 aar gamal Galta Kaarmann

SVAR

I Her i vaar bygd har dei aldrig nytta rötter til for. I vaaråna i gamle dagar da dei harva aakrane pikka dei upp mykji av Kvikrötter som enkelte gav Kjörene forske sona de var; men andre slags rötter veit me ikkji um har vore nytta til for her i vaar bygd nokor tid.

II Tang og tare

1 Tang er ikkji noko aarvist for i vaar bygd. Det var heller ikkji brukt i siste verdenskrig. For ca. 50 aar sia nytta dei lit tang til svinefor

2 Dei sanka tang so aa si heile aret

3 Dei skar tang med sigd

4 Dei bar han heim i ei Kjipa.

5 Tangen blei ikkji kokt. Dei sla kokande vatn paa han. Dei lar den ikkji liggi aa gjære. Det er svin som faar den.

6 Om den kan ansees som eit godt for veit eg ikkji; men ein gang eg hadde dyrlæge til ei sjuk ku bad dyrlægen at me skulde skjera noko tang og gi kua. Kua blei god iggjen enten det var tangen som gode det veit eg ikkji

9351

Her er eit annar slags tang eller tare som ikkji er nevnt her og som mykji folk ikkji kjinnar til det er „Butare" Me som bur ute med havsjiraa kjinnar den godt. Den veks berre der kar der er mykji su og drag. Den veks i lange lengler og blir ofte 2 meter lang. Den er mørkebrun av farve og megit myg. Den brukkes meget i gamle dager til for, baade til hest og ku. Det maatte være de stilleste dage om vaaren man kun fikk skjære butare. Her kom i gamle dagar folk langveis fra og skar butare som de ikkji skjølv hadde paa sin heimstad

III Annet for for planter

1 Kjinnar ikkji til noko av slike planter som her er nevnt.

IV Hestemókk

1 Hev aldrig høyt fyr at hestemókk hev vore nytta som for og aldig hev me høyrt segn um at det hev vore nytta nokor tid

2 og 3 fel burt.

V Sórpefor

1 Kokt sórpe til dyra har her aldrig vert brukt. Korkji no eller i gamal tid

2 For ca. 40 aar siden brukte et slags sórpe. Man brukte eit kar (kjer) paa 3 hl. fylte det med hakkels, agner og høyfrø m.m. og fylte det so med kalt vart og lod det staa i 2-3 dege saa gav dei det til kua med lit korn og mel paa

3

Man nytted gjerne varm sórpe ved fødsel og til sjuke dyr.

4 Her er ikkji noko rognebær, som er verd aa nemna og de litla som er vart ikkji brukte. Dei liff og raatnar

9351

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

5 Drankk frao brenneria er noko me ikkji kjinnar til. Her er ingen brenneriar paa lang avstand og difor kjinnar me ikkje noko til drank

6 I gamle dagar kjöpte dei paa ölbryggeriet paa Tau noko som dei kalte "Drav" som dei gav kua. Dei kjöpte i tönnevis men her er no 50 — 60 aar sidan det var slut. Korleis dei gav kua dette drav kjinnes ikkje

7 Her höyrt at dei i gamle dagar kokte lag av tört potetslau og brennenesler; men det er bere sagn me hev höyrt av dei gamle.

VI Fiskeavfald

1 Her har ikkji vore nytta fiskeavfall i var bygd nokor tid. Det einaste var at me i siste verdens krig kjöpte vaarsild som me hengde upp og turka og hugde den ganske smaa og gav til hönsine.

2 Som sagt har aldrig vert brukt fiskeavfald nokon tid her.

3 — 4 — 5 — 6 fel burt

7 I tida etter förste verdenskrig da dei ikkje fekk selja vaarsilda til utlandet og den var meget billig kjöpte mesteparten fleire tönder kvar vinter og gav kua. Dei gav kua silda net som ho var, og kua likte den godt. Dei sette den i vatn ei tid i fyrevegen